

tekst:
**Annette van
Berkel**

Er vliegt een Landkaartje voorbij ...

Een verslag van 40 dagen met 64 Landkaartjes en 2 Atalanta's.

Op een mooie zomermiddag loop ik van een van mijn favoriete vlinderroutes te genieten als er een Landkaartje voorbij vliegt. Ze zweeft in een cirkel om mij heen en landt op een brandnetel van drie bladparen hoog. Ze verdwijnt direct onder een van de bladeren. Terwijl ik op mijn knieën toekijk (met op diverse plaatsen het effect van de andere brandnetels voelend) zet ze zo'n 70 eitjes af.

De eieren zijn inmiddels zwart gekleurd, dus er zullen vast nog meer rupsen volgen. Echter, de rest van de dag verschijnt er geen enkel ander rupsje.

Vreemd gedrag

En die twee in de top doen ook wel raar. Ze spinnen ieder apart de bovenrand van een blad aan elkaar en verdwijnen in de zo ontstane kokertjes. Dit beeld heb ik eerder gezien en hoort niet bij de Landkaartjesrupsen. Vlinderboeken be-

foto: Wim Rubers

Het Landkaartje is de enige vlindersoort in Nederland die haar eitjes in strengetjes legt.

Ik ga ietwat in de wolken op weg naar huis, maar al gauw bedenk ik dat de wei waar de brandnetel staat binnenkort gemaaid moet worden. Heel het levenswerk van een vlindervrouwje weg! Ik weet het, voor het voortbestaan van de soort hoeven er maar enkele te overleven, maar toch...

Het idee om de eitjes thuis uit te laten komen en op te kweken wordt geboren. Ik heb de brandnetel uitgegraven, opgepot en in de halfschaduw in de tuin gezet. Hij is niet slap geworden; er is dus kans van slagen.

Op een middag - na 8 dagen - lopen de eerste twee rupsjes rond in de top van de brandnetel.

vestigingen wat ik al vermoed: de twee topbewoners zijn Atalantarupsen. Nader onderzoek aan de brandnetel levert inderdaad de restanten van hun eitjes op.

De dag erna zijn 's morgens vroeg de Landkaartjesrupsen er eindelijk. Hele rijen doorzichtige 2 mm lange rupsjes met zwarte kopjes zijn begonnen aan de consumptie van hun geboorteblijf. Na herhaald tellen blijken het er 64 te zijn.

Eten en nog eens eten

Nu knip ik de brandnetel los van zijn wortels en zet hem in een vaas samen met verse netels. De vaas gaat in een

hok in huis, zo is het allemaal goed te volgen. De twee Atalanta's zet ik apart. De schranspartij kan beginnen!

Eten, rusten, eten, rusten, eten, rusten, eten, lange rust, vervellen, eten, rusten etc. Zo gaat het bij de Landkaartjes. Bij de Atalanta's is het allemaal wat minder zichtbaar. Zij hebben de activiteit 'nieuw blad dicht spinnen' er ook nog bij. De manier waarop zij hun bladeren spinnen varieert behoorlijk. Kokers, zoals in de meeste boeken staan, maken ze wel eens maar allerlei varianten waarbij soms diverse bladeren aan elkaar gesponnen worden, vormen de meerderheid. Wat ze wel systematisch doen is de hoofdnerf aanknagen zodat het blad licht verwelkt. Dit is ook in het veld een duidelijk kenmerk, vooral ter onderscheiding van spinnespinsels.

Bij de Landkaartjes gaat alles zeer voorspoedig, zo ook het verpoppen. Binnen twee dagen is de bos brandnetels vol volgroeide rupsen veranderd in een hok vol bruine popjes met zilveren banden en vlekken.

De ontwikkeling van de Atalantarupsen is ongeveer even snel verlopen. Ze zijn tegen de verpopping echter twee maal zo lang en vier maal zo dik als de Landkaartjes. Voor de rups in J-vorm gaat hangen maakt hij eerst een speciaal 'popbouwsel', een variant op het eerder genoemde bouwsel met als verschil een opening aan de onderkant (kan de vlinder er makkelijk uitkruipen).

De bekroning van het werk

Dat de Landkaartjes niet van plan zijn te overwinteren blijkt al na 8 dagen. De eerste poppen beginnen zwart te verkleuren. En op de 9e dag gebeurt het: de eerste Landkaartjes komen uit! Geïnteresseerde vrienden en kennissen worden gebeld en burens komen kijken. De gedachte aan beschuit met muisjes bekruipt mij. Het is een paar dagen genieten van al die mooie verse vlinders.

De Atalanta's verlaten beide hun pop op een warme, zonnige middag. Na het ontpoppen werken ze alle processen met gesloten vleugels onder hun bladbouwsels af. Vervolgens stappen ze van onder het blad naar de bovenkant. Openen in het zonlicht hun vleugels en vertrekken....

Ik kijk hen na. Veertig dagen voor deze paar seconden.

Een week later zie ik een halve kilometer verderop, op een bereklauw, een Landkaartje nectar drinken. Zou het .....